

Список використаних джерел і літератури:

1. Бахтін М. Проблеми поетики Ф. Достоевського / М. Бахтін. – М. : Рад. письменник, 1963. – 363 с.
2. Біблія. Книги Святого Письма Старого й Нового Завіту / Біблійна енциклопедія [Т. 2] / Біблія. – М. : NB – Центуріон – АПС, 1991. – 496 с.
3. Гессен З. Трагедія добра в «Братах Карамазових» Ф. Достоевського. Творчість Ф. Достоевського у російській думці 1881-1931 років / З. Гессен. – М. : Книжка, 1990. – 352-374 с.
4. Достоевський Ф. Повне зібрання творів [Т.14] / Ф. Достоевський. – Л. : Наука : Ленингр. отд-ние, 1976. – 510 с.
5. Иванов В. Ф. Достоевський і роман – трагедія [моногр.] / В. Иванов. – К. : Наука, 2006. – 89 с.
6. Нямец А. Поетика традиційних сюжетів / А. Нямец. – Чернівці : Рута, 1999. – 176 с.
7. Смирнова Є. Філософія мистецтва у Достоевського. Питання літератури / Є. Смирнова. – К. : Наука, 2004. – 218-222 с.
8. Шалагінов Б. Ф. Достоевський. Життя. Творчість. Філософія / Б. Шалагінов. – К. : Вежа, 2002. – 210 с.

References:

1. Bakhtin M. *Problemy poetyky F. Dostoievskoho*. M, Rad. pismennyk, 1963, 363 p.
2. *Bibliya. Knyhy Svyatoho Pysma Staroho i Novoho Zavitu*, Moscow, NB, Tsenturion, APS, 1991, 496 p.
3. *Hessen Z. Tragediia dobra v «Bratakh Karamazovykh» F. Dostoievskoho. Tvorchist F. Dostoievskoho u rosiiskii dumtsi 1881-1931 rokiv*. M, Knyzhka, 1990, pp. 352–374.
4. *Dostoievskiy F. Povne zibrannia tvoriv*. L, Nauka, Lenynhr. otd-nye, 1976, 510 p.
5. *Ivanov V. F. Dostoievskiy i roman – trahediya*. K, Nauka, 2006, 89 p.
6. *Niamtsu A. Poetyka tradytsiinykh siuzhetiv*. Chernivtsi, Ruta, 1999, 176 p.
7. *Smyrnova E. Filosofiiia mystetstva u Dostoievskoho. Pytannia literatury*, K, Nauka, 2004, pp. 218–222.
8. *Shalahinov B. F. Dostoievskiy. Zhyttia, Tvorchist*. K, Vezha, 2002, 210 p.

Summary

Svitlana Piroshenko

Art and Style Inclusions of Gospel Plot into the Structure of the Novel of Fedor Dostoyevskiy «Brothers Karamazov»

The article deals with the dominant aspects of transformation of gospel plot and images, peculiarities of their functioning in the modern literary context, the attention is paid to the broadening and modification of the biblical genre and biblical character. The multivalence of traditional plots, images and motives has been studied, the process of creative literary adaptation into the different structural-contextual ties in the creative work of Fedor Dostoyevskiy has been offered. Original semantic units of the novel of the author «Brothers Karamazov» have been formed in the new version.

It is determined that addressing biblical theme in the system of poetics of the novel of Fedor Dostoyevskiy, implementation of biblical aphorisms into the linguistic organization of the novel make up the most important feature of gospel plot in this work of art.

By the actual examples the figurativeness of the novel «Brothers Karamazov» from the point of view of biblical analogies has been analyzed, first of all the presence in the novel strictly gospel images and texts has been determined. Thus, observation over the artistic form of the novel through the biblical image allows us to represent conceptions about a person and metaphysical understanding of its nature.

Key words: *gospel plots, poetics, analogies, art and style inclusions, multivalence of images and motives, biblical aphorisms, structural-contextual connections.*

Дата надходження статті: «15» березня 2015 р.

Дата прийняття до друку: «02» квітня 2015 р.

УДК 82.091:[82–94] (045)

ОЛЕНА САЗОНОВА,

кандидат філологічних наук, доцент
(м. Чернігів)

Семантична наповненість міфопоетичної картини світу поезій
М. Рильського та Ладі Могілянської

У роботі здійснено спробу типологічного дослідження міфопоетики творчості Максима Рильського та Ладі Могілянської. У дослідженні виявлено подібність образів, мотивів, художнього бачення при яскраво вираженій творчій індивідуальності поетів. У ліриці двох авторів виділено такі типи міфологем: міфологізовані образи явищ культури, історичних подій; міфологічні ідеї, уявлення, образи, трансформовані у світі культури; власне авторські міфологеми, що сформувалися на основі міфів національної та світової культури.

Ключові слова: *міфологічний початок лірики, міфопоетика, поетичний космос, міфологема, символи, естетичні принципи.*

Постановка проблеми у загальному вигляді... Актуальність обраної теми визначається її зв'язком із кардинальними проблемами розвитку сучасної літератури і завданнями літературознавства у вивченні культури початку століття.

Поетичний доробок, що створює своєрідний діалог, який розгорнувся на сторінках поезії, де автори віднаходять цінності внутрішнього і зовнішнього світів людини, її життєдіяльності, розкриває трагічні картини життя найбільших та менш знаних поетів початку ХХ століття. Ця епоха закінчилася для них почасти з початком першої світової війни (серпень 1914 року), з Жовтневим переворотом, врешті, із панівними Советами, під жорна більшовицького режиму, що вже відкрито продовжив свої репресії з кінця 20-х років, потрапила українська еліта. Для поетів ці події зумовили їх подальшу долю, стали вододілом в їх житті і творчості: одні опинилися в еміграції, інших, що залишилися в Радянському Союзі, спіткала трагічна доля, що відбилася на творчому самовираженні.

Зіставлення творчості та розгляд їх взаємовпливу правомірні з кількох причин: по-перше, їх становлення відноситься до однієї епохи – початку ХХ століття, з усіма потрясіннями цього періоду світової історії, саме тоді формувалися їхні естетичні та поетичні принципи. По-друге, перетин доль в життєвому, біографічному аспекті. По-третє, участь М. Рильського у створенні і розвитку нового літературної течії – неокласицизму, водночас його творчість ставить перед дослідником ряд проблем, і головна з них, на наш погляд, – це проблема єдності та еволюції його художнього світу і поетичної системи.

Аналіз досліджень і публікацій... Нині зріс інтерес до літературної компаративістики: праці В. Будного, А. Веселовського, В. Жирмунського, М. Алексеєва, Д. Наливайка, В. Неупокоевої, Д. Маркова, Н. Кравцова, Б. Бялокозовича, Р. Маркевіта, Р. Дехчинської, Я. Кульчицької-Салони, Р. Янашек-Іваничкової (Польща), Д. Дюришина, С. Вольмана, (Чехія та Словаччина), Є. Георгієва, Б. Нічева, П. Русева (Болгарія), А. Діми (Румунія) та ін. – на різних рівнях в кінцевому рахунку встановлюють генетичну і типологічну сутність літературного явища (процесу), з'ясовують зумовленості окремих форм подібності. Мова йде про причини як літературного, так і позалітературного характеру. У цьому контексті естетична детермінанта людського буття може стати вагомим чинником для соціокультурних зрушень, крім того, одним зі шляхів духовного зростання є творчість, що гармонійно поєднує духовне і світське. Саме на цій стадії виправдане «вивчення подібних явищ у їх відносинах із суспільно-ідеологічною та культурною сферою, з одного боку, і з літературною сферою в цілому – з іншого» [2, с.167].

Творчий шлях М. Рильського, який тривав більше половини століття, та Ладі (Лідії) Могилянської (1899-1937), якій судилося мати досить коротке творче життя, від першої публікації у 1919 р. – до 5 червня 1937, коли її знову заарештували за сфабрикованою справою про участь у міфічній контрреволюційній терористичній організації, а наступного дня жінку розстріляно. Творчість цих людей збіглася з різкими історичними переломами в житті не тільки України, але і всього світу. У ці десятиліття читацька аудиторія зазнала ряд трансформацій, що позначилося не тільки на її соціальному складі, але й на естетичних смаках. На переконання З. Генік-Березовської, поезія неокласиків – «своєрідний острів естетики і раціоналізму серед двох основних поетичних течій, а саме: прагнення до «чистої», імагінативної поезії, до вияву кольорів, пахошів, звуків, рухів, а також ідеологічно-риторичні шукання» [1, с.246]. Вивчення творчої спадщини М. Рильського не має безперервної історії: катаклізми у сферах суспільного буття і суспільної свідомості, упереджене ставлення до поета-інтелігента-неокласика кілька разів обривали дослідні дискурси. Деякі питання були ледь намічені, деякі, залишившись не до кінця дозволеними, переходили в розряд тверджень, що згодом сприймалися як загальновідомі аксіоми.

Сучасне рильськознавство налічує ряд глибоких робіт, що належать авторитетним представникам різних наукових напрямів із різних сфер філологічного знання, починаючи ще від сучасників – Д. Загул, М. Зеров, П. Филипович, Ю. Меженко, В. Підмогильний, надалі – О. Білецький, В. Борщевський, Г. Вервес, О. Дейч, В. Дмитренко, М. Жулинський, І. Ільєнко, О. Килимник, С. Крижанівський, Н. Костенко, Ю. Лаврінєнко, Є. Маланюк, Д. Нитченко, Л. Новиченко, П. Селігей, Т. Скиба та ін.

Початкове уявлення про «неокласицизм» його поезії не раз спонукало дослідників описувати творчість поета як систему, обумовлену одним або декількома параметрами. Жорстке дотримання принципів обраної системи нерідко призводить до ігнорування чи навіть насильницького спотворення сенсу текстів. Виділялися при цьому доміантні риси, що часто залишалися неузгодженими між собою, оскільки є елементами різних систем. Отже, потребують уточнення уявлення про його належність до певної течії, відтак залишається актуальним питання співвідношення його поезики з поезикою символізму, романтизму, неоромантизму.

Щодо літературознавчих аналізів поетичних пошуків Ладі Могилянської, то лірика не була предметом пильної уваги критики, адже, як уже зазначалося, життя поетеси разом з чоловіком було трагічно обірване 6 червня 1937 р. у Дмитлазі. Цікаво, що клопотався про її реабілітацію саме М. Рильський, що сталося у 1957 році. У Радянській Україні ім'я поетеси надовго було забуте, дослідження її творчості до недавнього часу було прерогативою зарубіжних літературознавців (Ю. Лободовський). На сьогодні є лише поодинокі повідомлення про її біографію та розвідки про творчість: Надія Галковська, Любов Дмитришин-Часто, О. Зелік, Ольга Єрмоленко, Г. Курас, В. Савенок, В. Скуратівський, Олена Теліга.

Формулювання цілей статті... **Мета дослідження** – визначити взаємозв'язки між творами М. Рильського та Ладі (Лідії) Могилянської (1899-1937) на рівні засобів художньої виразності в самому широкому сенсі слова, окреслити особливості функціонування фольклорних мотивів на рівні міфологем, образів-символів у поезіях авторів з точки зору реалізації міжкультурного діалогу художньої творчості. Акцент на культурно-історичному аспекті свідомо виключає механічне, ізольоване тлумачення подібності, а ставлення до художнього твору як до діалектичної єдності ідейних та естетичних елементів оберігає від «тематичних» та «формалістичних» захоплень. Занурення в сферу внутрішніх контактів висуває підвищені вимоги як з боку осмислення цілісної структури твору, так і в процесі його «робочого» розбору на окремі елементи з подальшим приведенням до синтезу. Усе це дозволить глибше розкрити закономірності літературного процесу в Україні, його національну своєрідність, а також оригінальність творчості зіставлених письменників. У дослідженні міфопоетики творів використовуються принципи системно-типологічного та структурно-генетичного аналізу, а також семантичний метод дослідження.

Виклад основного матеріалу... Літературний процес – багатомірне історико-культурне явище, що характеризується змінами у стилях і напрямках художньої творчості, у виразально-зображувальній системі художніх засобів, у тематичній та жанровій своєрідності творів тощо. Для початку ХХ ст. характерна поява яскравих творчих індивідуальностей, людей з незвичайними, нерідко трагічними долями, злиття і розрив множинних напрямів і течій, досягнення вищого смислового естетизму. Про поновлення інтересу до поезії відродження століття можна судити за збільшенням активності видання творів поетів, творчість яких вписується в цю епоху, а також за кількістю мемуарної літератури, присвяченої цій темі. Крім того, особливості кризової епохи, що породила культуру початку ХХ століття в Україні, призвели до виникнення культу особистості митця і творчості: мова йде про підвищену серйозність, поклоніння, піїтет, з якими ставилися до творчих особистостей – поетів, письменників, художників, музикантів.

Аналізуючи поезії у руслі міфопоетики, важливо сказати, що в останні десятиліття інтерес до міфопоетичного аналізу, що зачіпає всі рівні художньої реальності текстів, намітився в кінці ХХ століття у працях Д. Максимова, З. Мінц, В. Топорова. Науковцями були проаналізовані різні шляхи і способи осмислення індивідуально-авторського міфологізму, динаміки мотивно-образної і жанрової системи літератури, розглянуто проблеми міфопоетичного, символічного і архетипового як поєднання «універсальних модусів буття в знакові» [10, с.4]. Пізніше узагальнення здійснили Е. Мелетинський та А. Топорков. Ці роботи призвели до появи цілого ряду досліджень, зокрема, міфопоетики як художнього методу і текстопороджуючої стратегії. Саме міфопоетика, вважаємо, дозволяє наблизитися до розуміння «прикордонної» природи поетичних текстів, що увібрали в себе мови філософії і релігії, естетики та культурології, психології та антропології, а також язичницькі традиції.

Під міфопоетикою ми розуміємо творчі стратегії і практики, що ґрунтуються на таких принципах мислення і художньої обробки архаїчних схем подання (архетипів), які дають можливість реставрувати міфологічні та символічні жанри, сюжети, мотиви і образи, вкорінених в пам'яті людства, і створити нову систему, унікальну, семантично значущу для культурної і гуманістичної традиції.

З точки зору художньої реалізації і співвіднесеності з культурними мовами неміфологічного типу, в ліриці двох авторів виділяємо такі типи міфологем: міфологізовані образи явищ культури, історичних подій; міфологічні ідеї, уявлення, образи, трансформовані у світі культури; власне авторські міфологеми, що сформувалися на основі міфів світової культури. Вихідні культурні міфи у творчості авторів переосмислюються, міфологеми стають власне авторськими. У ліриці поетів міфологеми різних типів тісно переплетені між собою, чому сприяє велика кількість асоціативних зв'язків і відносин, якими володіє кожна міфологема в семантичній поезії.

До трансформованих у світі культури міфологічних уявлень, ідей, образів у ліриці поетеси відносяться образи і сюжети, запозичені з різних міфологій, стародавні міфологічні уявлення та ідеї про п'ятому, хаос, долю, світ і людину. Зустрічаються у поетеси і образи русалок. До власне

поетесових міфологем, сформованих на основі цитат, ремінісценцій з творів світової культури, належать такі, як: міфологеми «маки», «колоски», «печаль» тощо.

Широко представлений у творах обох авторів космогонічний міф, що є своєрідною художньою онтологією і становить основу міфопоетичної картини світу в ранній ліриці поета та в усій відомій спадщині Ладі Могилянської. Космогонічний міф також трансформується в світі культури і втілюється в міфологізованому образі природи, у її складній взаємодії з художником-творцем; у результаті цієї взаємодії твориться світ, у тому числі і друга реальність у творі мистецтва, близькість теми природи і буття людини в ній і теми творчості в ліриці митців підкреслюється співвіднесеністю цих тем з образами стихій: міфообраз природи представлений у вигляді певного співвідношення взаємопроникаючих одна в одну стихій, творчість людини, по суті, п'ята стихія. Стихія повітря в ліриці поетів представлена чотирма основними міфологемами – «небо», «повітря», «вітер». Основними характеристиками міфологеми «вітер» є, з одного боку, у М. Рильського – здатність струмувати, щось передавати, переносити, проводячи в реальність, з іншого, у Ладі – зміни, зрушення, поступ, загальна динаміка віршового твору: «Вдрузки розіб'є все з реготом вітер, / Що на хвилинку замовк чи замислився...» [6]. Але в першу чергу «повітря» у віршах пронизує світ, за допомогою нього відбувається взаємопроникнення реального й потойбічного світів, характерне більшою мірою для поезій М. Рильського. У цьому сенсі відбувається взаємозамінність водної та повітряної стихій: «Цілуйся з вітром, з небом, світом, Блакитне озеро моє» [6]. «У ранній творчості письменника, – зауважила Лідія Тарарива, – зреалізовано ознаки національної ментальності, актуалізовано давні вірування, християнські прерогативи. Адаптовані ритуали структурують і сакралізують художній простір, виступаючи універсальними імпліцитними текстовими структурами» [9, с.10].

Послугуються обидва автори знаковими образами-символами, наприклад, «межа» (кордон між життям і потойбіччям): «Тут десь кінчається небо / І починаюся я» (Ладя Могилянська) [6].

Цікаво, що «земля» у своєму традиційному значенні «матері-годувальниці» у віршах М. Рильського раннього періоду майже не зустрічається. У Ладі Могилянської «земля» стає берегинею пам'яті культури, у цьому сенсі показовий образ «поезія-плуг», «земля» втілює собою суперечливість сучасної поетеси епохи: з одного боку, зі стихією землі пов'язана ідея про кінець старого століття, з іншого – «земля» стає однією з основ нової поезії, яка покликана «творити» епоху, що народжується, однак молода поетеса заперечує своє місце в ній: «Не мені, не мені судилося / Сіять мак на твоїх полях» [6].

С. Крижанівський підкреслював, що «вірші М. Рильського пройняті сумом, бажанням утекти «на білі острови», де поет міг залишитись наодинці зі своїми скорботами, своїм хворим від нещасного кохання серцем. У цих мотивах і настроях відчутні не стільки реальні переживання, скільки літературні ремінісценції» [5, с.12].

Одним із наскрізних образів у творах як М. Рильського, так і Ладі Могилянської є семантичний комплекс із центральним словом-символом «сонце» та периферійними, що його підтримують (промінь, свіча, блискавка). Як відомо, сонце – це символ Всевидячого божества, центру буття та інтуїтивного знання, осяяння, слави, величі, Матері-світу, Центру, Бога-Отця, Христа. Солярну символіку мали вінок і коса, коло, свастика тощо. Усі ці образи широко використовувалися в українському фольклорі [4, с.202]. Т. Скиба підкреслює, що у збірці «На білих островах» М. Рильського романтико-поетичний світ окреслено за допомогою образів-концептів, що поєднують цикли збірки «у вишукану та гармонійну цілісну структуру, формують загальну тональність» [8, с.3]. Дослідниця виявила, що основний вияв персоніфікації образу «сонце» реалізується в жіночому образі красної пані. «Сонце у збірці постає символом життя, тепла, радості, краси, дня на противагу ночі» [8, с.4]: «Бо сонце ще горить привітом, / Бо ще могутий вітер е!» [7, с.64]. «З золота зіткане сяєво ллеться / Ліс в нім купається, листя сміється...» [7, с.39]. «Знов сонце тче намітку золотисту, / І білі острови пливучі / Знов чари ллють легенькі і безжурні, / І серце радістю знов б'ється» [7, с.59]. «Молочний Пас обняв небесну шир / І Чаші видно золотий пунктир» [7, с. 48].

Для Ладі Могилянської сонце – символ надії та можливості майбуття, а також вказівка шляху у краще життя, позитивне розв'язання існуючої темряви буття: «біль колосків золотих», «чарівний біло-злотний птах...» [6]. Проте поетеса використовує синкретичні можливості кольорів, що уможливають поєднання стихійних першопочатків буття: «зелені трави, в Купайлин день! Було повітря у день Купайли все золотее» [6]. Обидва поети послугуються феноменом прозорості, що є виявом першотворної чистоти: «мільони прозорих метеликів Прославляли життя і смерть...» [6] (Ладя Могилянська). «Все саявом вкривається ясным, -Такі твої прозоро-ніжні очі» [7, с.37] (М. Рильський). Як послідовний романтик, М. Рильський широко використовує міфологеми «небо»,

яка трансформується в образ Бога. Шукаючи втіхи від сердечних мук, наголошує, що небесна гладь не може зарадити йому: «їй руки простягти в німі простори» [7, с. 136].

Особливого значення у творчості Ладі Могилянської та М. Рильського набувають образи сну, марення, категорії реальності-ірреальності, паралельного співіснування або перетину цих часових парадигм: «Проміння розтає в рожево-синій млі,/ І тіні чорнії вже на полях лягли,/ Недвижимо стоїть ліс, темний і сумний,/ І вже зліта з небес на землю царство мрій./ Мов янголи, літають мрії ті/ І будять у людей надії золоті,/ А потім...день прийде і мрії полетять,/ А люди знов почнуть боротись і страждать...» [7, с.40] (М. Рильський).

Перетинається з образом сну міфологема ночі, що виражає темну, нерідко з відтінком скорботи, трауру, тривоги лихих передчуттів дійсність: «Це лиш мрії, це лиш мрії.../ Так... я на землі,/ Де, хоч сонце сяє й гріє,/ А весь світ у млі...» [7, с.61] (М. Рильський). Рання поезія М. Рильського, зокрема цикл «На білих островах», був задуманий автором як своєрідна лірична поема, тому спостерігається примхливий ритмічним малюнок, своєрідний внутрішній сюжет. Поет то лине у високість, опиняється на пливучих островах, хмарах, то звертає увагу на буденність, котра для нього постає у темних, похмурих тонах.

Нерідко у поетеси ніч пов'язана із солярними символами: зіркою, зорею, сузір'ям, антиподом виступає сообраз сонця, тоді негативне значення змінюється на нейтральне чи позитивне: «заклик радості, сонця і щастя...» [6].

Хоча є в Ладі Могилянської міфологеми, що свідчать про душевну втому («втомлений сонячний спів»), про прагнення відпочинку, однак вони прекидаються вірою в омріяний рай, де людина житиме розкуто, вільно, тому поетеса використовує міфологеми простору, легкого лету, щоб піднятися вгору: «вітер влив надії в золоту косу» [6]. Поетеса використовує образи-настрої, як-от самота, що реалізується також через звернення до синонімічних понять: самотність, самотійність. М. Рильський закликає взяти перепочинок, щоб відчутти близькість до природи, єдність з нею: «Спочинь! На заступ вірний обіпрись / І слухай, і дивись, і не дивуйся. / Це ж сам ти вколо зеленю розливсь, / Огудинням прослався по землі, / Це ти гудеш роями бджіл брунатних, / На ясеневих гілках сидячи. / Ти по житах літаєш тонким пилом, / Запліднюючи теплі колоски, – / І твориш ти з людьми і для людей / Нові міста, ти арки ажурові / Над синіми проваллями будуєш» [7, с.262]. У вірші «Срібний сонет»: «Посріблені ліси окуталися тінню, / А небосхил горить і віти золотить... / У цьому ж лісі пив я самоту осінню, / Тут весну цілував під шелест верховіть. / Тут літом пропливли ледачі дні незмінні, / Тепер сюди прийшов морози я зустріть» [7, с.138]. Оксана Коваль, аналізуючи мовностилістичні особливості використання метафори у поезіях неокласиків, звернула увагу, що «М. Рильський майстерно переплітає поняття ліс – тобто життя людини й весна, літо, осінь, зима – як окремі періоди в її житті» [3, с.169].

Ще один із значущих об'єднуючих кодів творчості раннього М. Рильського та Ладі Могилянської – музичний. Музичний початок маніфестується як креативний, гармонізуючий, упорядковуючий Всесвіт, що зв'яже космос, людину, природу, культуру. Це робить простір їхніх творів багатоголосим, одухотвореним. Активне використання образів-міфологем обома авторами свідчить про властивий їм особливий, культурологічний тип мислення. У більшості розглянутих творів вони несуть не тільки естетичне, а й етичне навантаження. Душевні переживання домінують для обох поетів. Проте М. Рильський не затримується надовго у полоні смутку, його лірика наповнюється надією, гімном життю, для чого автор використовує натурфілософські образи, підкріплені іронічним тоном оповіді, що у свою чергу по-новому забарвлює звичні цінності та аксіоми. Митець, осмислюючи буття, переконливо доводить, що смерть – лише перехід до іншої форми існування, вона не страшна тим, хто вільний думками (суто сковородівська філософія!).

Рання лірика М. Рильського по-юнацьки щира, життєствердна, наповнена надзвичайною енергетикою, безумовно, стала відправною точкою в особистісному і творчому самовизначенні. На наш погляд, витоки основних тем, образів і мотивів зрілої творчості знаходяться саме у ранніх ліричних творах митця. Основними скріпами його творчості стають мотивно-образні ряди, які будуть основою стрункої, гармонійної міфопоетичної картини світу поета-неокласика пізнішого періоду. Незважаючи на те, що поезія Ладі Могилянської неоднорідна, різна за роками написання, у ній переважає аполлонічне начало. Проте обидва митці не відкидали повністю діонісійську нестримність. Вони шукали сенс буття також і в насолодах земного, тілесного життя. Певно, звідси і вірш пам'яті С. Єсеніна, і ці рядки: «І здригнулося серце... о заклик могутній/ До плетня притулилась міцніш, щоб не впасти./ Будеш завжди у мене в душі незабутній!/ Заклик радості, сонця і щастя...»[6] (Ладя Могилянська). «Знов чари ллють легенькі і безжурні,/ І серце радістю знов б'ється» [7, с.59] (М. Рильський).

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку... Можна стверджувати, що поети створили складну систему естетики і поетики, у яку імплікували,

крім низки ідей романтизму, символістські цінності й образи. Це пояснюється тим, що вони виходили з установки на спадкоємність, яка розумілася як вирішення проблем, поставлених, але до кінця не вирішених їхніми попередниками. Відштовхуючись від натурфілософського розуміння дійсності, автори (М. Рильський у ранній ліриці) стверджували романтичний характер взаємин людини з дійсністю. Можливо, тому для М. Рильського у подальшому культура стала тим простором, у якому він виявив творчу, конструктивну, гуманну енергію світовідчуття. Переконані, що свідомо культивування спадщини минулого сприяє стабілізації відносин у суспільстві. Там, де сильні традиції, де зв'язок поколінь не розірваний, людина відчуває себе частиною минулого своєї країни, що дозволяє частково знизити гостроту соціальних конфліктів.

Типологія означених міфологем є в значній мірі умовною, так як в поезіях М. Рильського та Ладі Могилянської важливе значення мають контекстуальні зчеплення слів і підтекстуальне тло їхніх творів. Крім того, для повноти аналізу варто брати широке коло поезій.

Список використаних джерел і літератури:

1. Генік-Березовська З. Від давнини до сучасності / З. Генік-Березовська // Грані культур. Бароко, романтизм, модернізм. – К.: Гелікон, 2000. – С.245 – 250.
2. Дюришин Д. Теория сравнительного изучения литературы / Д. Дюришин. – М.: Прогресс, 1979. – 295 с.
3. Коваль О. В. Мовностилістичні особливості використання метафори в поетичному словнику «неокласиків» / О. В. Коваль // Філологічні студії: Науковий вісник Криворізький національного університету. – Кривий Ріг, 2012. – Вип. 7. – Ч. 2. – с. 161-172.
4. Костомаров Н. И. Славянская мифология [Текст] / Н. И. Костомаров. – К.: Издательство: Чарли Год, 1994. – 688 с.
5. Крижанівський С. А. Максим Рильський / С. А. Крижанівський. – К.: Вища школа, 1985. – 126 с.
6. Могилянська Ладя. Вірші. – Мистецька сторінка / Ладя Могилянська [Електронний ресурс] / Режим доступу: storinka-m.kiev.ua/section_18.php?u_id=196
7. Рильський М. Збірник творів : у 20-и т. / М. Рильський. – К. : Наукова думка, 1983. – Т. 1. – 354 с.
8. Скиба Т. В. Поетичний ідіостиль ранньої творчості Максима Рильського: автореферат дис. на здоб. наук. ступеня канд. філол. наук. спец.: 10.01.06 – теорія літератури / Т. В. Скиба. – К.: Київський нац. ун-т ім. Т. Шевченка, 2013. – 20 с.
9. Тарарива Л. Ю. Міфопоетика творчості Максима Рильського: автореферат на здоб. наук. ступеня канд. філол. наук, спец.: 10.01.01 – українська література / Л. Ю. Тарарива. – Дніпропетровськ: Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара, 2011. – 20 с.
10. Топоров В. Н. Миф. Ритуал. Символ. Образ: Исследования в области мифопоэтического [текст] / В. Н. Топоров. – М.: Прогресс, 1995. – 624 с.

References:

1. Genyk-Berezovska Z. Vid davnyuny do suchasnosti, *Hrani kultur. Baroko, romantyzm, modernizm*, Kyiv, Helikon, 2000, pp. 245–250.
2. Dyurishin D. *Teoriya sravnitel'nogo izucheniya literatury*, Moscow, Prohress, 1979, 295 s.
3. Koval O. V. Mvnostylystychni osoblyvosti vykorystannia metafory v poetychnomu slovnyku «neoklasykiv», *Filolohichni studii*, Kryvyi Rih, 2012, Vol. 7, Part. 2, pp. 161–172.
4. Kostomarov N. Y. *Slavyanskaya mifologiya*, Kyiv, Charli God, 1994, 688 p.
5. Kryzhanivskiy S. A. *Maksym Ryl'skyi*, Kyiv, Vyshcha shkola, 1985, 126 p.
6. Mohylianska Ladia. *Virshi*. – *Mystetska storinka* [electronic resource], mode of access : storinka-m.kiev.ua/section_18.php?u_id=196
7. Ryl'skyi M. *Zbirnyk tvoriv : u 20-y t.*, Kyiv, Naukova dumka, 1983, Part. 1, 354 p.
8. Skyba T. V. *Poetychnyi idiostyl rannoi tvorchosti Maksyma Ryl'skoho*, Kyiv, Kyivskiy nats. un-t im. T. Shevchenka, 2013, 20 p.
9. Tararyva L. Yu. *Mifopoetyka tvorchosti Maksyma Ryl'skoho*, Dnipropetrovsk, Dnipropetrovskiy natsionalnyi universytet imeni Olesia Honchara, 2011, 20 p.
10. Toporov V. N. *Mif. Ritual. Simvol. Obraz: Issledovaniya v oblasti mifopoe'ticheskogo*, Moscow, Progress, 1995, 624 p.

Summary

Olena Sazonova

Semantic Content of Mythopoetical Worldview of M. Ryl'skyi's and Lada Mohylainska's Poetries

The attempt of typological studies of mythopoetics creativity of Maksym Ryl'skyi and Lada Mohylianska has been made in the article. The study revealed the similarity of images, motives, artistic vision with a strong artistic personality poets. In the poetry of two authors the following types of myths have been identified: mythological images of cultural phenomena, historical events; mythological ideas, views, images, transformed the world of culture; the author's own myths, formed on the basis of the myths of national and world culture.

Key words: *mythological beginning of poetry, mythopoetic, poetic space, mythology, aesthetic principles.*

Дата надходження статті: «04» березня 2015 р.

Дата прийняття до друку: «26» березня 2015 р.